

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 15

DOM
2014-07-01
Meddelad i
Stockholm

Mål nr
8915-14

SÖKANDE

TDC Sverige AB, 556465-8507

Ombud: Advokaterna Malin Albert och Sophia Spala
Setterwalls Advokatbyrå AB
Box 1050
101 39 Stockholm

MOTPARTER

1. Region Gotland
621 81 Visby

2 Cygate AB

Ombud: Advokat Pernilla Norman
Lindskog Malmström advokatbyrå KB
Box 27707
115 91 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

KONKURRENSVERKET	
2014-07-02	
Avd	
Dnr	
KSnr	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten bifaller ansökan och förordnar att rättelse ska ske på så sätt att Region Gotland ska genomföra en ny anbudsutvärdering varvid Cygates ursprungliga anbudspris ska beaktas.

Dok.Id 483492

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Region Gotland genomför ett avrop från Kammarkollegiets ramavtal "Nätverks-produkter 2012, ärendenummer 96-95-11" genom en förnyad konkurrensutsättning. Region Gotland har beslutat att en annan leverantör än TDC Sverige AB (härefter TDC) ska antas.

TDC ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar i första hand att den ska rättas på så sätt att en ny prövning av inkomna anbud ska genomföras där vinnande anbud förkastas och ett nytt tilldelningsbeslut meddelas, alternativt att det bortses från vinnande anbuds ändrade anbudspris. I andra hand yrkar bolaget att upphandlingen ska göras om.

Region Gotland anser att ansökan om överprövning ska avslås.

Vinnande anbudsgivare Cygate AB (härefter Cygate), som har getts tillfälle att yttra sig över handlingarna i målet, anser att ansökan om överprövning ska avslås.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Utgångspunkter för prövningen

De principer som ska följas vid all offentlig upphandling framgår av 1 kap. 9 § LOU. Upphandlande myndigheter ska enligt den paragrafen behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Om den upphandlande myndigheten har brutit mot någon av dessa principer eller mot någon annan bestämmelse i LOU och detta har medfört

att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts. Detta framgår av 16 kap. 6 § LOU.

Krav att uppge inköspriser

TDC anför att det krav som Region Gotland har uppställt om att anbudsgivaren ska ange inköspris för de aktuella produkterna, innebär en konkurrensbegränsning som står i strid med likabehandlingsprincipen, proportionalitetsprincipen samt den grundläggande principen om effektiv konkurrens. Region Gotland anför att man har efterfrågat inköspriser för att få en uppfattning om leverantörens påslag och att syftet med detta är att kunna avgöra rätt pris för en ny produkt i varukorgen.

Förvaltningsrätten finner att krav på att anbudslämnare ska ge in kostnadsspecifikation kan anses vara konkurrensbegränsande under vissa förhållanden. Högsta förvaltningsdomstolen fann i RÅ 1997 ref. 40 att krav på kostnadsspecifikation kunde innebära att potentiella leverantörer avstår från att lämna anbud då de inte vill avslöja uppgifter om sina ekonomiska förhållanden.

TDC har, trots det uppställda kravet, valt att lämna anbud i upphandlingen. Förvaltningsrätten anser därför att bolaget inte lidit eller kan komma att lida skada till följd av detta krav. Kravet innebär därför inte att det finns grund för förvaltningsrätten att besluta om ingripande enligt LOU.

Krav att ange priser för produkter av specifika märken

TDC anför att kravet att anbudsgivarna ska ange priser för produkter av specifika märken strider mot LOU och anför bl.a. följande. Av punkt 2.1 i Avropsförfrågan framgår att de produkter som anges i Varukorgen endast

är exempel på produkter som kan vara aktuella för avrop. Vidare anges att Varukorgen kan komma att förändras under avtalstiden utifrån specifikationer/produktuppdateringar och att priserna utgör garanterade takpriser. Mot denna bakgrund finns det inget som hindrar Region Gotland att beställa en produkt som är likvärdig/utbytbar med den produkt som angetts i Varukorgen. På marknaden för de produkter som anges i Varukorgen finns produkter som är utbytbara och billigare. En upphandlande myndighet kan uppställa krav på en produkts funktion men inte krav att varorna ska vara av ett visst fabrikat. Kravet att produkt av visst märke måste anges står inte i rimlig proportion till det som upphandlas. Detta får även effekt vid utvärderingen på så sätt att det vinnande anbudet inte är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet.

Region Gotland anför i huvudsak följande. Det är beställaren som, utifrån bedömningar av säkerhet i drift och tillgänglighet, garantier och handhavandekompetens, avgör om originalprodukter ska användas eller om tredjepartsprodukter kan godtas. Regionstyrelsen har erfarenhetsmässigt funnit det för säkrast att använda originalprodukter. Utifrån denna varukorg har anbudet med lägst pris antagits.

Förvaltningsrätten konstaterar att produkterna i Varukorgen endast är exempel på produkter som kan bli aktuella för avrop. Frågan är därmed dels om Region Gotland har rätt att uppställa krav på att de varor som ska upphandlas ska vara av ett visst märke och dels om Region Gotland har rätt att begära att anbudsgivarna anger priser på just de produkter som ingår i Varukorgen, fastän det inte är säkert att dessa produkter är de som senare faktiskt kommer att upphandlas.

Förvaltningsrätten konstaterar inledningsvis att 6 kap. 4 § LOU anger att tekniska specifikationer inte får innehålla uppgifter om ursprung, tillverkning eller särskilt framställningssätt eller hänvisningar till

varumärke, patent, typ, ursprung eller tillverkning, om detta leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas. Sådana uppgifter och hänvisningar får dock enligt bestämmelsen förekomma i specifikationerna, om det annars inte är möjligt att beskriva föremålet för upphandlingen tillräckligt preciserat och begripligt. En sådan uppgift eller hänvisning ska följas av orden "eller likvärdigt". TDC har inte uttryckligen hänvisat till denna bestämmelse, utan enbart angett att ett förfarande där den upphandlande myndigheten begär en produkt av ett visst fabrikat strider mot de grundläggande upphandlingsrättsliga principerna. Förvaltningsrätten konstaterar att bolaget inte heller har anfört, än mindre visat, att Region Gotlands krav avseende produkternas fabrikat leder till att vissa företag gynnas eller missgynnas.

Förvaltningsrätten konstaterar vidare att en upphandlande myndighet när den närmare bestämmer föremålet för en upphandling har stor frihet. De krav som myndigheten ställer upp får dock inte strida mot principerna om icke-diskriminering och fri rörlighet för varor och tjänster och måste också i övrigt vara förenliga med unionsrätten (RÅ 2010 ref. 78).

Förvaltningsrätten anser att TDC inte närmare har preciserat på vilket sätt kravet avseende de upphandlade varornas fabrikat skulle strida mot proportionalitetsprincipen eller någon annan av de principer och regler som gäller för offentlig upphandling.

Förvaltningsrätten går därför vidare och prövar om själva kravet att varorna i Varukorgen ska vara av ett visst märke står i strid med proportionalitetsprincipen såsom TDC har anfört, mot bakgrund av att Varukorgens varor endast utgör exempel på produkter som kan bli aktuella för avrop.

Proportionalitetsprincipen hör till gemenskapsrättens allmänna principer. När nationella myndigheter tillämpar gemenskapsrätten måste de följa

proportionalitetsprincipen, även i fall då de har en vidsträckt bedömningsfrihet. Proportionalitetsprincipen innebär att alla åtgärder som vidtas ska vara både nödvändiga och lämpliga med hänsyn till det syfte som eftersträvas. I valet mellan olika åtgärder ska en medlemsstat välja den som leder till minsta möjliga störningar för den ekonomiska verksamheten. Det måste således finnas ett rimligt förhållande mellan det eftersträvade syftet och de vidtagna åtgärderna. Åtgärderna måste vara rimligen ägnade att åstadkomma det eftersträvade målet samtidigt som det men som drabbar den som påverkas av åtgärderna inte får vara oproportionerligt i förhållande till nyttan för det allmänna.

En proportionalitetsbedömning kan och bör genomföras i form av en strukturerad avvägning mellan motstående intressen. Bedömningen består av tre steg. För det första ska en bedömning göras av om åtgärden är en lämplig och effektiv åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet. För det andra ska en bedömning göras av om åtgärden är nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet, såtillvida att det inte finns något mindre ingripande alternativ. För det tredje ska bedömas om den negativa effekten som åtgärden får, på det intresse eller den rättighet som åtgärden inskränker, är oproportionerlig eller överdriven i förhållande till det eftersträvade syftet.

Förvaltningsrätten bedömer att kravet att priset på varor av ett särskilt märke ska anges av anbudslämnarna framstår som en lämplig och effektiv åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet, eftersom det rör sig om varor som kan komma att upphandlas av Region Gotland. Vad gäller frågan om det finns ett mindre ingripande alternativ för att uppnå samma syfte, har TDC anfört att ett sådant skulle vara att även acceptera "likvärdiga" produkter, dvs. produkter av annat märke. Förvaltningsrätten anser, som framgår ovan, att det inte är visat att ett krav på ett särskilt fabrikat i detta fall skulle strida mot LOU. Eftersom Region Gotland därmed har rätt att kräva detta vad gäller de produkter som slutligt ska upphandlas, framstår

det också som rimligt att Region Gotland ska kunna kräva att exempelprodukterna i Varukorgen är av ett särskilt märke. Förvaltningsrätten anser vidare att det inte har framkommit att den negativa effekt som kravet får för TDC är oproportionerlig eller överdriven i förhållande till det eftersträvade syftet. Det har t.ex. inte framkommit att kravet skulle innebära en särskild nackdel för TDC i förhållande till andra potentiella anbudsgivare. Det aktuella kravet avseende varorna i Varukorgen kan därför inte anses strida mot proportionalitetsprincipen.

TDC har vidare anfört att kravet innebär att det vinnande anbudet inte är det ekonomiskt mest fördelaktiga anbudet. Förvaltningsrätten bedömer att denna omständighet, om den stämmer, inte i sig kan utgöra grund för ingripande enligt LOU. De skiftande förhållanden som förekommer i det ekonomiska livet gör att även förfrågningsunderlag och utvärderingsmodeller som inte är optimalt utformade får godtas under förutsättning att de principer som bär upp lagen om offentlig upphandling och gemenskapsrätten inte träds för när (RÅ 2002 ref. 50).

Fråga om vinnande anbud uppfyller ska-krav

I punkt 4.3 i Avropsförfrågan anges att leverantören ska lämna en "Leveransbeskrivning". Vidare anges att beskrivningen avses visa hur man praktiskt kommer att hantera leveranser och installationer för Region Gotland (vilka resurser har man för att hantera "på platsen support", placering av lokalt lager etc.) och används för att verifiera ska-kraven i punkterna 4.4-4.5 samt 5.2. Dessa punkter har följande innehåll:

4.4. Leveransvillkor

Leverans ska ske till Kundens lager i Visby. Leverantören kontaktar kontaktperson (som finns i beställningen) och kommer överens om tidpunkt för leverans.

4.5. Leveranstid

Leverantören ska lagerhålla förbrukningsmaterial såsom patchkablar, uttag etc. enligt Bilaga 1 Varukorg för att möjliggöra leverans till Kund inom 1 arbetsdag.

Övriga produkter ska levereras inom 7 arbetsdagar från beställning.

5.2 Nätverksinstallation

Leverantören ska kunna erbjuda nätverksinstallation, mot ersättning enligt de tim- och å-priser som definieras i Bilaga 2, ITT_Nätstandard.

De priser för installationsarbete (installation, restid samt milersättning) som anges i Bilaga 1, Varukorg ska inkludera alla kostnader för uppdraget. Inga kostnader får tillkomma.

TDC menar att Cygates leveransbeskrivning inte innehåller någon information om hur Cygate avser uppfylla kraven i punkterna 4.4-4.5 och 5.2, att Cygates anbud inte heller i övrigt innehåller sådan information och att anbudet därmed inte uppfyller samtliga ska-krav i upphandlingen och därför rätteligen skulle ha förkastats. Detta bestrids av Region Gotland och av Cygate.

Förvaltningsrätten konstaterar att Cygate har gett in en leveransbeskrivning. I denna beskrivs bolagets produktleveransorganisation, drift- och supportorganisation, supportfunktion, service desk osv. Förvaltningsrätten bedömer att beskrivningen får anses uppfylla kravet på att visa hur man praktiskt kommer att hantera leveranser och installationer för Region Gotland. Vad avser punkterna 4.4-4.5 samt 5.2 utgör dessa i första hand ska-krav som anbudsgivaren åtar sig att uppfylla genom att i anbudet bekräfta att samtliga ska-krav accepteras/uppfylls. I punkt 4.3 anges emellertid även att leveransbeskrivningen "används för att verifiera ska-kraven i punkterna 4.4-4.5 samt 5.2". Enligt förvaltningsrättens mening är förfrågningsunderlagets formulering något oklar vad gäller det som leveransbeskrivningen ska innehålla i fråga om de krav som anges i punkterna 4.4-4.5 samt 5.2. När en upphandlande myndighet formulerar ett vagt krav minskar utrymmet för att förkasta ett anbud vid utvärderingen

med hänvisning till att anbudet inte skulle uppfylla kravet i fråga.

Förvaltningsrätten anser inte att de eventuella brister som finns i Cygates leveransbeskrivning i förhållande till förfrågningsunderlagets krav i detta avseende är av sådan art att de innebär grund att förkasta bolagets anbud.

Efter anbudstidens utgång, den 3 april 2014, skickade Region Gotland en begäran till Cygate om ett förtydligande av hur bolaget praktiskt skulle komma att möjliggöra leverans på en arbetsdag samt hur bolaget praktiskt genomför nätverksinstallationer. Cygate besvarade denna förfrågan den 8 april 2014. TDC anför att det inte fanns något i det ursprungliga anbudet som var otydligt eller som av annan anledning medfört att det varit motiverat av Region Gotland att begära förtydligande. Begäran om förtydligande/komplettering avsåg enligt TDC:s mening nya uppgifter som inte fanns i Cygates anbud och begäran har således skett i strid med såväl 9 kap. 8 § LOU som likabehandlingsprincipen och transparensprincipen. Region Gotland anför att det önskades ett förtydligande så att den lokala kopplingen framgick tydligare. Cygate anför i huvudsak att begäran om förtydligande ligger inom ramen för beställarens handlingsutrymme i 9 kap. 8 § LOU.

Enligt 9 kap. 8 § andra stycket LOU får den upphandlande myndigheten begära att en anbudsansökan eller ett anbud förtydligas eller kompletteras om det kan ske utan risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Förvaltningsrätten har, som framgår ovan, bedömt att Cygate uppfyller de uppställda kraven avseende punkterna 4.3-4.5 samt 5.2. Region Gotlands begäran om förtydligande och Cygates svar kan därför inte anses ha påverkat bolagets möjligheter att vinna upphandlingen. Förvaltningsrätten anser mot bakgrund av detta att Region Gotlands begäran om förtydligande inte har inneburit risk för särbehandling eller konkurrensbegränsning. Det som TDC har anført i detta avseende utgör därmed inte grund för förvaltningsrätten att besluta om ingripande.

Fråga om otillåten prisjustering

Efter anbudstidens utgång, den 3 april 2014, ställde Region Gotland följande fråga till samtliga anbudsgivare: "När vi i utvärderingen går igenom prisbilden i Varukorgarna ser vi orimliga skillnader på några positioner. Därför vill vi nu verifiera att ni på de fyra positionerna med Gbicar från Avaya (rad 30-33 i varukorgen) räknat på följande fyra artiklar: (...) OBS! Det är endast Avaya original Gbic:ar som det skall lämnas pris på. Kontroll kan komma att göras gentemot Avaya på dessa i efterhand för att säkerställa garantier m.m. Om Ert pris på dessa fyra artiklar avser något annat önskar vi nya priser från er senast på tisdag den 8/4". Cygate har svarat på frågan och uppgett nya priser för de offererade produkterna.

TDC anser att Cygate har ändrat sitt anbud på ett otillåtet sätt och anför bl.a. följande. Som skäl för prisjusteringen angavs att Cygate hade tagit fel på valuta vid framräknande av styckpriserna. Cygates justering sker på Cygates initiativ eftersom Cygate, på Region Gotlands begäran, anger att rätt produkter offererats. Region Gotland har inte begärt förtydligande av det redan offererade priset på dessa produkter. Rättelse av fel, förtydligande eller komplettering av inlämnat anbud är möjligt endast med tillämpning av 9 kap. 8 § LOU. Eftersom Cygates förändring har skett på Cygates initiativ ska bedömningen av justeringen ske enligt första stycket, enligt vilken det ska vara fråga om en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel i anbudet. Cygate har genom justeringen sänkt styckpriserna med ca 26 procent. Anbudsgivarnas styckpriser för övriga produkter av fabrikatet Avaya i varukorgen har varierat mellan 5-40 procent. De styckpriser som Cygate angett i det ursprungliga anbudet var således inte avvikande. Objektivt sett kan det inte anses vara fråga om en uppenbar felskrivning eller felräkning. Om

förvaltningsrätten anser att 9 kap. 8 § andra stycket LOU är tillämpligt ska justeringen likväl anses otillåten.

Region Gotland anför följande. Cygates rättelse bör kunna tillåtas med hänsyn till förklaringen som Cygate lämnat i sitt svar, dvs. att priset sänkts eftersom det tidigare hade beräknats utifrån fel valuta. Anledningen till att ett förtydligande begärdes in från alla anbudsgivare berodde på en stor spridning i priser på några produkter i varukorgen. Regionstyrelsen drog då slutsatsen att den möjligen inte hade varit tillräckligt tydlig och att leverantörerna därför kunde ha prissatt olika typer av produkter.

Cygate anför bl.a. följande. Den fråga som Region Gotland ställde till anbudsgivarna bör ha föranlett varje rimligt omsorgsfull leverantör att noga gå igenom sina priser och de kalkyler som ligger bakom prissättningen i anbudet. Bolaget har vid sin genomgång uppmärksammat att bolagets leverantör angett sina priser för de aktuella produkterna i USD. Bolaget uppmärksammade i det initiala anbudsarbetet inte denna skillnad utan räknade om priserna från Euro. Bolaget räknade därför om de av leverantören lämnade priserna enligt den rätta valutan. Bolaget har agerat till följd av och svarat på regionens fråga. Region Gotland har uppmärksammat vad man benämner ”orimliga skillnader” i prisbilden och därvid gjort bedömningen att det faller inom beställarens handlingsfrihet men också beställarens skyldighet att utreda vari dessa skillnader har sin förklaring genom att ställa en fråga till anbudsgivaren. Genom att ställa frågan på det sätt som Region Gotland har gjort, följer att regionen också måste godta de svar som lämnas.

Förvaltningsrätten gör följande bedömning. I 9 kap. 8 § första stycket LOU regleras vilka former av rättelser eller kompletteringar som en upphandlande myndighet kan beakta utan att åsidosätta likabehandlingsprincipen. I bestämmelsens första stycke regleras

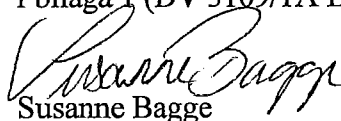
situationen där en anbudsgivare på eget initiativ rättar en uppgift i anbudet. Rättelse får då ske av en uppenbar felskrivning eller felräkning eller något annat uppenbart fel. Cygates ändring av priset har enligt bolaget berott på en felräkning i det ursprungliga anbudet. Förvaltningsrätten anser dock att det inte kan anses ha rört sig om en uppenbar felräkning. Såsom TDC har påpekat var de styckpriser som Cygate angett i det ursprungliga anbudet inte avvikande på så sätt att det kan anses ha varit uppenbart att de var grundade på en felräkning. Rättelsen är därmed inte acceptabel enligt 9 kap. 8 § första stycket LOU. Frågan är då om den kan anses vara acceptabel enligt bestämmelsens andra stycke. Enligt förvaltningsrättens mening måste Region Gotlands fråga till anbudsgivarna tolkas så att anbudsgivarna ges möjlighet att komma in med ny prisuppgift om de har offererat pris för en annan artikel än de Gbic:ar i original som efterfrågades. Förvaltningsrätten anser därmed att Region Gotlands fråga inte ger utrymme för anbudsgivaren att korrigera en prisuppgift som är felaktig av någon annan anledning än den som har angetts av regionen. För en komplettering enligt andra stycket gäller även att ett anbud i princip inte kan ändras, vare sig på initiativ av den upphandlande myndigheten eller på initiativ av anbudsgivaren, efter det att anbudet getts in (se EU-domstolens avgörande i mål C-599/10 SAG samt Generaladvokatens förslag till avgörande i mål C-87/94 Wallonska bussarna). Cygates prisändring har medfört att bolagets pris har blivit det lägsta, vilket har inneburit att bolaget har vunnit upphandlingen. Det har därför inte varit fråga om att en ny uppgift har tillförts, utan att en tidigare lämnat uppgift har ändrats på ett sätt som har haft en avgörande betydelse vid anbudsutvärderingen. Att som upphandlande myndighet godta Cygates prisändring kan därför, även av denna anledning, inte anses vara förenligt med LOU.

Fråga om skada och val av åtgärd

I Region Gotlands upphandlingsprotokoll anges att anbudspriserna efter möjligheten till korrigering jämförts och att det därvid konstaterades att Cygate lämnat lägst anbudspris. I tilldelningsbeslutet anges visserligen att Cygates anbud bedömts som ”ekonomiskt mest fördelaktigt”, men förvaltningsrätten anser att det av handlingarna i målet inte framkommit annat än att Cygates anbud har antagits på grund av att bolaget har lämnat det lägsta anbudspriset. Cygates ursprungliga anbudspris var 5 547 856,48 kr, vilket är högre än TDC:s anbudspris på 5 540 086,74 kr. Cygates korrigerade anbudspris var 5 374 406,48 kr. TDC:s anbudspris var enligt upphandlingsprotokollet näst lägst, efter Cygate. Den ändring av priset som Cygate har tillåtits att göra har således haft en avgörande betydelse vid tilldelningen av kontraktet och TDC har lidit skada till följd av att Region Gotland i strid med LOU har beaktat Cygates prisändring. Det finns därför grund för förvaltningsrätten att besluta om ingripande enligt LOU. Det konstaterade felet är inte hänförligt till upphandlingens konkurrensuppsökande skede. Det är därför tillräckligt att besluta att Region Gotland ska genomföra en ny anbudsutvärdering varvid Cygates ursprungliga anbudspris, 5 547 856,48 kr, ska beaktas istället för dess korrigerade pris.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga 1 (DV 3109/1A LOU).

Susanne Bagge

Rådman

Elisabeth Kornfeldt har föredragit målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.